

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1938-39

DRAMA

6 ALDO DE BENEDETTI:
TRIDESET SEKUND LJUBEZNI

Dia 2-50

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani
za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče,
nesreč i. t. d. — na zgradbah, opremi, tvornicah, avto-
mobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ul. 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadr. z neom. jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 6, v lastni palači
obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Tovarna kranjskega
lanenega olja in firneža

HROVAT & Komp.
L J U B L J A N A

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1938/39 DRAMA Štev. 56

ALDO DE BENEDETTI:

TRIDESET SEKUND LJUBEZNI

PREMIERA 22. OKTOBRA 1938

Ta igra o enem samem poljubu ali o tridesetih sekundah ljubezni je delo italijanskega komediografa Alda de Benedettija, ki je lansko leto s komedijo »Rdeče rože« osvojil našo publiko in gledalce marsikaterega evropskega odra. Podoben uspeh žanjeta po gledališčih tudi ostali dve njegovi veseloigri »Ne poznam te več« in »Trideset sekund ljubezni«. Benedetti rad obravnava ljubavne spletke, in sicer najraje take, ki motijo in vznemirjajo urejeno zakonsko življenje, ne da bi ga preresno prizadele. V tem je nocojšnja igra sorodna »Rdečim rožam«, dasi je njeno osrednje dejanje popolnoma različno od zgodbe z dvema tucatoma vrtnic. Sorodnost obeh iger pa je tudi v tem, da obe sproži neko prevejano dvorjenje zakonski ženi, dvorjenje ali zasledovanje, ki je na videz poglavitna vsebina te in one komedije.

Toda taka je vsebina teh dveh del resnično samo na videz. Vsakdo, kdor je gledal in premišljal »Rdeče rože«, se je lahko uveril, da je Benedettiju duhovita ljubavna spletko samo sredstvo za

bistro in umno razkrivanje zakonske ustanove kot take in za lahkotno, a hkratu vendarle dokaj resno razlaganje ljubavne psihologije. Prav tako pa ravna tudi v »Tridesetih sekundah ljubezni«. Zgodba te igre je sicer zgrajena na drznem zapeljivskem triku, toda avtorjeva volja ne gre za tem, da bi samo presenečal s smešnimi in efektnimi prizori, marveč mu je predvsem do tega, da bi s hudomušno in na videz brezskrbno igrivostjo pokazal neko človeško slabost in se ji posmehnil.

Slabost, za katero mu gre, je vesoljna človeška slabost za denar. Pred denarjem se ukloni vse. Ne samo nekoliko napihnjeno moštvo, običajna meščanska poštenost in dostojnost in vsakdanje, privzete predstave o moralnosti in nemoralnosti, temveč tudi subtilnejše in resničnejše čustvo moža do žene, ki ljubosumno in nepopustljivo terja ženo samo zase, in to popolnoma, do pedantnosti. Zanimivo in zabavno je videti, kako se malik denarja, silen in mogočen, nenadoma pojavi v tej neznatni in povprečni, toda častiti in dostojanstveni rodbini, kakor da bi zrasel iz tal, in kako njegova težka roka igraje zrahlja vse, kar se je še trenutek pred tem vsem zdelo trdno, neomajno, sveto. Ta prizor je dragocen in je srce komedije, ki ji daje smisel preko gole zabave.

Za zabavo skrbi ljubavna spletka, ki je kljub neki samovoljnosti in iskanosti v zasnovi izvedena zelo naravno in verno. Benedetti dobro pozna človeško srce, zlasti žensko, in se zna tiho in duhovito posmehniti njegovim posebnostim, ne da bi vrgel nanj slabo luč. Ravno tak, dasi morda za spoznanje ostrejši je z drugimi človeškimi slabostmi, ki se jim posmehuje nekoliko glasneje, a še vedno brez bridkosti in brez žolča. Opazuje, ugotavlja jih lahkotno, morda celo lahkomiselnost, toda živo, veselo in bistro. Življenje mu je prijetna stvar in ljudje so mu zabavni, ker imajo svoje slabosti; zaradi njih so mu čudovita pobuda za šalo in domiselnost. *J. Vidmar.*

30 sekund ljubezni

Ako ima ime Benedetti kaj skupnega z blagoslovom, potem je spet enkrat potrjeno staroslavno pravilo »nomen est omen«. Od nedavne dobe Luigija Pirandella, ni imel noben italijanski dramatik tako prodornih uspehov kakor Benedetti, ki si je na mah osvojil nele domače odre, ampak vso Evropo, tako, da je danes redko ono gledališče, ki ni uprizorilo njegovih »Dveh tucatov rdečih rož«. Z eno besedo mož je benedetti in ta blagoslov se mu gotovo kaže vsaj v srebrnem, če že ne v zlatem studenčku tantijem v raznih valutah...

*

Prav je tako! Saj ta Benedetti prav za prav ne zna povedati prav ničesar novega — vse že vemo in vse že poznamo. Vse probleme, tudi sodobne, so že preglodali in oglodali sodobni dramski pisci. A nekaj ima pred drugimi, nekaj kar mu daje močno osebno noto — to je blesteča in ljubezniva šarmantnost. Primerjal bi tega tiča Benedettija z Férencem Molnarjem, tistim Molnarjem ali po naše Mlinarjem, ki je bil samo enkrat v življenju poet — namreč, ko je napisal prekrasno legendo o barabi Liliomu... To isto noto obvlada Molnarjev italijanski kolega...

*

On spada k muham - enodnevniciam. Ko smo pisali o Molièru, smo rekli, da je »Tartuffe« včasih dolgočasen. — Zdaj, ko imamo premierici enodejank »Vsiljena ženitev« in »Ljubezen zdravnik«

že za seboj, vemo tudi, da sta obe stvarci za marsikaterega našega obiskovalca pusti in pa nezabavni. — Teh »30 sekund ljubezni« pa bo minilo fletno, zabavneje kot pa Molière. — Kje tiči razlog? Kje! V tem, da živi Benedetti z nami, kaže in prikazuje nas — nič več in nič manj — Molière ima potezo večnosti in ga bodo igrali še dolgo, dolgo, ko o gospodu Benedettiju ne bo več ne sluha ne duha in se bodo z njegovimi dramami kurile peči — samo centralne seveda. — A drugega ne bo ostalo nič. — To vse skupaj, kar se imenuje aktualnost, sodobnost — je močno podobno ženski modi, nad katero človek zastrmi, če pogleda modni žurnal iz leta 1925. Takrat je bilo lepo, elegantno, mikavno — danes je pa stara stvar! Spominimo se le silne senzacije Čapkove drame »RUR«. — Danes bi ne zanimala nikogar, navzlic lepim mislim, ki so tam izražene. Robote in podobno že imamo! — Torej Benedetti spada k sodobnim dramatikom, to je dramatikom, ki črpajo snovi iz sodobnosti, se pravi, Benedetti je muha enodnevnica...

*

Kaj se dogaja vse v teku teh tridesetih sekund ljubezni? Torej: mlad mož ima mlado, lepo ženo, no in ta mu hoče pripraviti za god ali rojstni dan presenečenje. Ni bogsigavedi kako duhovito to presenečenje, pa saj od žene, ki ima lepo frizuro in se okusno oblači tudi, kakšne posebne duhovitosti pričakovati ne smemo. To presenečenje se imenuje: šofiranje avtomobila. — Pa smo skupaj! Glavno ulogo igra avtomobil — ta žal ne nastopi. Nastopi pa radio, zobozdravniški stol, šest žensk, štirje celih moški in en polomljen. To je vsebina. V teku dogodkov se pokaže, da je tudi polomljeni dedec — cel...

Povedati več, bi bila grešna klepetavost, in bi se obiskovalci teatra lahko pritožili, da sem jih prikrajšal za užitek...

Iz spominov Stanislavskega

V gosteh pri Maeterlincku.

Na vrsti je bila uprizoritev »Sinje ptice«, ki nam jo je zaupal Maeterlinck. Igra belgijskega poeta naj bi prvič zagledala luč rampe — v Moskvi, v našem Hudožestvenem teatru. Naša odgovornost je bila velika, zato sem imel za svojo dolžnost, pogovoriti se do dobra z njenim avtorjem in sem se s tem namenom v poletnih počitnicah odpravil k Maeterlincku, kar mi je bilo tem lažje, ker sem prejel od njega zelo ljubeznivo povabilo. Živel je v opatiji St. Vandrille, ki jo je bil ravnokar kupil, v Normandiji, kakih šest ur vožnje od Pariza.

Krenil sem na pot čisto po rusko: z veliko množico zavojev, vsakršnih darov, bonbonov i. t. d. V vlaku sem postal nemiren. Jasno! Peljal sem se k slavnemu pisatelju, filozofu, — za srečanje j: bilo torej potreba pripraviti kako pametno besedo. Nekaj mi je prišlo na misel in zapisal sem si na manšeto razkošen pozdrav, da bi ga lahko še enkrat pogledal, če bi bilo potrebno.

Naposled se je vlak približal zadnji postaji; treba je bilo izstopiti. Na peronu ni bilo nobenega nosača. Pred postajo je stalo nekaj avtomobilov; pred vhodnimi vrati so se gnetli vozniki. Otvorjen z množico zavojev, ki so mi neprestano padali iz rok, sem zavil k izhodu. Moral sem oddati vozni listek. Medtem ko sem ga iskal po žepih, so moji zavitki zleteli na vse strani. Natančno v tem kritičnem trenutku je eden izmed šoferjev zaklical moje ime:

»Monsieur Stanislavsky?!«

Ozrl sem se in sem zagledal moža spoštljivih let. Bil je nekoliko osivel, lep, v sivem plašču in je imel šofersko čepico na glavi. Pomagal mi je zbrati moje zavoje. Tedaj mi je zdrknil plašč na tla, — pobral mi ga je in ga skrbno zložil preko roke; potem me je odvedel

k avtomobilu, me posadil poleg sebe in zložil moje stvari v voz. Pognal je in odbrzela sva. Šofer je spretno švigal med otroki in kokošmi po prašni vaški cesti in podil kakor vihar. Pri hitrosti, s katero sva drvela, nisem mogel uživati razgleda po očarljivi Normandiji. Na ovinku pod previsno skalo bi bila kmalu zavozila v kočijo, ki nama je prišla nasproti. Toda šofer je spretno zavil, ne da bi se dotaknil konj. Med počasnejšo vožnjo sva si vrgla nekaj besed o avtomobilu, o nevarnosti nagle vožnje. Naposled sem ga vprašal, kako gre gospodu Maeterlincku.

»Maeterlincku?« — je vzkliknil začudeno. — »C'est moi Maeterlinck!« Plosknil sem z rokami, potem pa sva se oba dolgo in glasno smejala. Na ta način moj razkošni stavek, ki sem si ga pripravil za pozdrav, ni prišel do veljave. In to je bilo izvrstno, kajti najino preprosto in nepričakovano poznanstvo naju je takoj zblížalo.

Dospela sva do ogromnih samostanskih vrat sredi gostega gozda. Zaropotal je zapah in vrata so se odprla. Avtomobil, ki se mi je zazdel v tem srednjeveškem okolišu anahronizem, je zapeljal v samostan. Kamor sem se ozrl, povsod sem videl ostanke in sledove nekaj stoletij in kulture, ki je izginila. Nekaj poslopij in hiš se je bilo podrlo, drugo je ostalo. Obstala sva pred vhodom v refektorij — obednico. Odvedel me je v veliko sobano s korom, stebri, stopnicami; bila je vsa zastavljena s kipi. Od zgoraj je ravno prihajala madame Georgette Maeterlinck — Leblancova v rdeči normandijski noši. Bila je zelo ljubezniva gostiteljica in umna ter zanimiva sobesednica.

V sobah dolnjega nadstropja sta bili urejeni obednica in majhna sprejemnica, nad njima, v gornjem nadstropju pa je tekel hodnik, ob katerem so bile po vsej dolžini razvrščene meniške celice. Bile so spremenjene v spalnici, v Maeterlinckov kabinet, v ženin kabinet, v sobe za tajnika, za služinčad i. t. d. Tukaj je potekalo njegovo

intimno domače življenje. Čisto na drugem koncu samostana, kamor prideš skozi nekaj knjižnic, kapel, dvoran, je bila velika dvorana, kjer je bila urejena pisateljeva delavna soba z izhodom na čudovito, starinsko teraso. Tukaj, na senčni strani je delal, kadar je pripekalo sonce.

Soba, ki so jo določili meni, je bila čisto na drugem kraju, v okroglem stolpu, v nekdanjih prostorih za nadškofa. Nikoli ne bom pozabil noči, ki sem jih prebil tam: prisluškoval sem tajinstvenim šumom v spečem samostanu, pokom, ječanju, žvižgom, ki sem jih čul v noči, udarcem ure in korakom čuvaja. To razpoloženje mističnega značaja se je skladalo s samim Maeterlinckom. Spustiti moram zastor preko njegovega zasebnega življenja, da ne bi bil neskromen in da se ne bi silil v svet, ki se mi je razkril slučajno. Morem reči le to, da je Maurice Maeterlinck očarliv in gostoljuben gostitelj in vesel sobesednik. Po cele dni sva govorila o umetnosti in zelo ga je veselilo, da se je igralec poglobljal v bistvo, v smisel svoje umetnosti in da je analiziral njeno prirodo. Posebno je zanimala Maeterlincka notranja tehnika igralca.

Prvi dnevi so minili v splošnih pogovorih; veliko sva se sprehajala. Maeterlinck je hodil po okolici z majhno puško znamke Monte Cristo. V majhnem potoku je tudi ribaril. Seznanil me je z zgodovino opatije. Imel je izvrsten pregled v mešanici, ki so jo ustvarile razne dobe in katerih sledovi so se ohranile v samostanu. Po večerji, ko se je stemnilo, smo večkrat uprizorili cele procesije, s katerimi smo obšli vse kotičke; pred nami pa so svetili s svečniki. Votli koraki po kamenitem tlaku, starodavnost, blesk sveč in tajinstvenost so ustvarjali nenavadno razpoloženje.

V oddaljeni sprejemnici smo pili kavo in besedovali. Ob točnih urah je na vrata popraskal Maeterlinckov pes, po imenu Jacco. Gospodar ga je spustil v sobo in je dejal, da se je pes vrnil iz

svoje kavarne, ki je bila v sosednji vasi, kjer je imel svojo ljubezen. Ob določenih urah se je pes slednji dan vrnil k svojemu gospodarju, mu skočil na kolena in med njima se je začel očarljiv pomenek. Po pametnih očeh živali bi bil človek sodil, da vse razume. Jacco je bil prototip psa v »Sinji ptici«, zato sem se moral поблиže seznaniti z njim.

Da zaključim te bežne spomine o čudovitih dneh, ki sem jih prebil pri Maeterlincku in njegovi ženi, povem še nekaj besed o tem, kakšno stališče je imel pisatelj do vsega načrta za uprizoritev njegove bajke. Spočetka sva dolgo govorila o igri sami, o karakteristiki vlog, o tem, kaj hoče Maeterlinck sam. Pri teh razgovorih je bil v svojih mislih nenavadno določen in jasen. Ko pa je razgovor prešel na režiserska tla, si ni mogel prav predstavljati, kako bi mogla biti njegova navodila izvršena na odru. V takih primerih mu je bilo treba razlagati nazorno, mu preigrati celo igro in mu izdajati nekatere trike, ki se jih poslužuje gledališče. Moral sem mu vse vloge in loviti je moje migljaje, preden so bili izrečeni. Zelo naglo se je navdušil za stvari, ki so se mu zdele posrečene, in je rad pofantaziral v smereh, ki sem mu jih naznačeval.

Podnevi, ko je poet delal, sva se z gospo Maeterlinckovo sprehajala po samostanu in sanjerala o uprizoritvi »Aglavene in Selizete« ali »Peleasa in Melisande« na prostem...

Tako je prišel čas odhoda. Pri slovesu mi je Maeterlinck obljubil, da pride k premieri »Sinje ptice« v Moskvo. Toda na našo žalost mu ni bilo mogoče izvršiti svoje namere.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

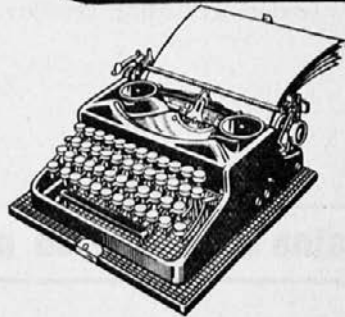
Ali ste že pokusili bonbone,
čokolado in kekse od trdke

Bon-Bon

Če še niste, oglasite se na

Miklošičevi c. 30. Tel. 44-42
in ostali boste naš stalni odjemalec.

Erika
NAUMANN

The Rex Co.

Ljubljana

Gradisce št. 10

Telefon št. 22-68

Trideset sekund ljubezni

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal: *Piretti*. Poslovenil: Ciril Kosmač.

Scenograf: INŽ. ARH. E. FRANZ.

Režiser: PROF. O. SEST.

Grazia Sirianijeva	M. Danilovič	Piero Guarandi	Kralj
Geltruda Sirianijeva	Gabrijelčič	Cesare Siriani	Cesar
Eleonora Aguzzijeva	M. Boltar	Tullio Siriani	Jermain
Giovanna Sirianijeva	Nablokca	Gustavo Aguzzi	Gregorin
Rosina	Rakarjeva	Advokat Ferrini	Lipah
Marietta	J. Boltar	Pacijent	Presetnik
Tehničarka	Slavčeva		

Kraj: danes.

Toaleta ge. Mire Danilove izdelal modni salon »Vera«, Nebotični je dobavila tvrdka I. Avšič, Prešernova ul. 3. Obleke ge. Gabrijelčičeve izdelal atelje M. Adamič, Erjavčeva klobuki: I. Možina, Igriška ulica 3.

Zobotehnično orđinacijo opremila tvrdka K tal-depot«. Svetlobna telesa posodila tvrdka cesta.

Radioinstalacija in aparati »Ra bljana, Dalmatinova ulica.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Zač 20.

Konec pred pol 23.

*Z najlepšimi modeli
in najboljšim delom*

se priporoča

DAMSKA KONFEKCIJA

A. PAULIN

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica št. 1

**Knjigarna
Kleinmayr & Bamberg**

najstarejša v Jugoslaviji, priporoča
svojo bogato zalogo strokovnih in
zabavnih knjig v vseh jezikih

*

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16